



Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi

Yıl 6

Prof. Dr. Süleyman Büyükkarcı Özel Sayısı

VAKANUVIS
International Journal of Historical
Researches

Volume 6

Special Issue for Prof. Dr. Süleyman
Büyükkarcı

Sakarya

Aralık- 2021



Yıl/Vol. 6, Prof. Dr. Süleyman Büyükkarcı Özel Sayısı/ Special Issue for Prof. Dr.
Süleyman Büyükkarcı, Aralık/ December 2021 ISSN: 2149-9535

VAKANÜVİS- Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi

Yıl 6 Prof. Dr. Süleyman Büyükkarıcı Özel Sayısı

VAKANÜVİS, uluslararası hakemli bir dergidir. Bahar ve Güz sayıları olmak üzere yılda iki kez yayımlanır. Ayrıca her yıl bir özel sayı yayımlanabilir. Derginin elektronik versiyonuna dergipark.org.tr/vakanuvis adresinden erişilebilir. Dergiye gönderilen makaleler, intihal olaylarının tespiti ve engellenmesi amacıyla Ithenticate intihal tespit programı ile denetlenmektedir.

VAKANUVIS International Journal of Historical Researches

Vol. 6 Special Issue for Prof. Dr. Süleyman Büyükkarıcı

VAKANUVIS is a peer-reviewed bi-annual international academic journal, published as Spring and Fall issues. Also a special issue can be published every year. The electronic version of the journal can be read at dergipark.org.tr/vakanuvis. Author guidelines and editorial policies on submission of manuscripts can be found on the same website. VAKANÜVİS is using Ithenticate plagiarism detection software in order to detect and prevent plagiarism.

Sahibi ve Sorumlusu / Owner

Serkan YAZICI

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Editor-in-Chief

Tufan TURAN

Editör Kurulu

M. Bilal ÇELİK, Serkan YAZICI, Mustafa SARI, Tufan TURAN, Zeynep İSKEFİYELİ, Fikrettin YAVUZ

Kapak Tasarım

Tamer Yazıcı

ISSN 2149-9535

E-ISSN 2636-7777



DERGİNİN TARANDIĐI İNDEKSLER / VAKANUVIS IS INDEXED IN



İÇİNDEKİLER / CONTENTS

ARAŞTIRMA MAKALELERİ/ RESEARCH ARTICLES

- 1** **Imam et vie politique locale au Nord-Cameroun: liman Djidji Issa (1905-1982), lamido et guerre de leadership au Lamidat de Ngaoundéré**
Abdoul Aziz Ahmadou
Kuzey Kamerun'da imam ve yerel siyasi yaşam: Ngaoundéré Lamidat'ında Cîci İsa hoca (1905-1982), lamido ve liderlik meselesi
- 30** **19. Yüzyılda Macaristan'dan At İthalatı Ve Osmanlı Atçılığına Etkileri**
Tolga Akay
Horse Importation From Hungary in the 19th Century and its Effects on Ottoman Horseship
- 52** **Türkiye'deki İlkokul/İlköğretim Programlarının Felsefi Temeller Açısından İncelenmesi (1924-2018)**
Erol Çiydem – Hakan Akdağ
Investigation of Primary/Primary Education Programs in Turkey in Terms of Philosophical Foundations (1924-2018)
- 82** **Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Algısının Çiz-Yaz-Anlat Tekniğı ile İncelenmesi**
Özkan Akman – Hüsameddin Ekinci
Evaluation of Syrian Secondary School Students' Perception of Social Sciences with Draw-Write-Tell Technique
- 116** **İngiliz Emniyet Raporu Işığında Türk Mukavemet Teşkilâtı'nın (TMT) Örgütsel Nitelik ve Yapısının Değerlendirilmesi (1957-1958)**
Emrah Balıkçioğlu
An Evaluation on the Organizational Character and Structure of the Turkish Resistance Organization (TRO) in the Light of the Special Branch Report (1957-1958)



- 145** **276 Numaralı Mühimme-i Mektum Defterinin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi**
Suha Oğuz Baytimur
The Examination and Evaluation of Muhimme-i Mektum Registration Book Number 276
- 174** **Orhun Yazıtlarına Göstergibilimsel Bir Yaklaşım**
Orhun Büyükkarcı
A Semiotic Approach to Orkhon Inscriptions
- 197** **İngiliz Elçilik Raporlarına Göre Serbest Cumhuriyet Fırkanın Kuruluşu ve Sonrasında Yaşanan Gelişmeler**
Funda Selçuk Şirin
The Establishment of Free Republican Party and the Following Developments According to the British Embassy Reports
- 246** **Urfa Sancağı'nda 1890 Kolera Salgını**
Turgut Subaşı
1890 Cholera Epidemic in the Sanjak of Urfa
- 270** **Erken Cumhuriyet Yıllarında Türkiye'de İletişim Araçları: Posta, Telefon, Telgraf ve Telsiz (1925-1930)**
Süleyman Tekir
Communication Tools in Turkey in the Early Years of Republic: Mail, Phone, Telegraph and Radio (1925-1930)
- 286** **Tuna Nehri Kıyısında Bir Kasaba: İsakçı'da Sultan Osman Han Vakfı**
Filiz Yıldırım
A Town by the Danube River: The Sultan Osman Han Foundation in İsakçı



KİTAP TANITIMI/ BOOK REVIEW

326 Book Review: Violet Moller, 2019, The Map of Knowledge: How Classical Ideas Were Lost and Found: A History in Seven Cities, London: Picador, 2019.

Sevket Hylton Akyildiz

Kitap Tanıtımı: Violet Moller, 2019, The Map of Knowledge: How Classical Ideas Were Lost and Found: A History in Seven Cities, London: Picador, 2019.



YAYIN KURULU/ EDITORIAL BOARD

Sebahattin Abdurrahman, Dr., Londra Üniversitesi, Doğu ve Afrika Araştırmaları Okulu, Etnik Azınlık Araştırmaları Merkezi, İngiltere.

Mehmet Alpargu, Prof. Dr., Emekli Öğretim Üyesi, Türkiye.

David Beamish, Dr., Londra Üniversitesi, Doğu ve Afrika Araştırmaları Okulu, İngiltere.

Taner Bilgin, Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

Krzysztof Boroda, Dr., Białystok Üniversitesi, Tarih ve Siyasi Bilimler Enstitüsü, Polonya.

Ömerül Faruk Bölükbaşı, Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

Fatih Demirel, Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü, Türkiye.

Halim Demiryürek, Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

Irene Strazzeri, Dr., Foggia Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İtalya

İbrahim Şirin, Prof. Dr., Kocaeli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

Stefano Taglia, Dr., Çek Bilimler Akademisi, Doğu Araştırmaları Enstitüsü, Çekya.

Michael Talbot, Dr., Greenwich Üniversitesi, Mimarlık, Bilişim ve İnsani Bilimler Fakültesi, Tarih, Siyaset ve Sosyal Bilimler Bölümü, İngiltere.

Philipp Wirtz, Dr., Londra Üniversitesi, Doğu ve Afrika Araştırmaları Okulu, Tarih Bölümü, İngiltere.



DANIŐMA KURULU/BOARD OF ADVISERS

Refik Arkan, Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

Fatmagül Demirel, Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü, Türkiye.

Tomas Drobik, Dr., Ostrava Üniversitesi, Fen Fakültesi, Beşeri Coğrafya ve Bölgesel Gelişme Bölümü, Çekya.

Vincent Joly, Prof. Dr., Rennes 2 Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi, Tarih Bölümü, Fransa.

Adrian Jones, Doç. Dr., La Trobe Üniversitesi, Sanat, Sosyal Bilimler ve Ticaret Koleji, Beşeri ve Sosyal Bilimler Birimi, Tarih ve Arkeoloji Bölümü, Avustralya.

Hakan Kırımlı, Prof. Dr., Bilkent Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Türkiye.

Kemalettin Kuzucu, Prof. Dr., Marmara Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Bilgi ve Bölge Yönetimi Bölümü, Türkiye.

Azmi Özcan, Prof. Dr., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

Yücel Öztürk, Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

M. Pilar Salomon Cheliz, Prof. Dr., Zaragoza Üniversitesi, Felsefe ve Edebiyat Fakültesi, Modern ve Çağdaş Tarih Bölümü, İspanya

Oleksandr Sereda, Doç. Dr., Ağatangel Kırımlı Ukrayna Milli Bilimler Akademisi, Ukrayna.

Haluk Selvi, Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

Enis Şahin, Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

İlhan Şahin, Prof. Dr., İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Türkiye.

Ferhat Turanlı, Prof. Dr., Kyiv-Mohila Akademisi Ulusal Üniversitesi, Ukrayna.

İlhami Yurdakul, Prof. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.



SAYI HAKEMLERİ/ REVIEWERS FOR THE CURRENT ISSUE

Arda BAŞ, Dr. Öğr. Üyesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Taner BİLGİN, Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Hülya ÇELİK, Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü.

Yasin DOĞAN, Prof. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı.

Alev DURAN, Doç. Dr., İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Mehmet Yavuz ERLER, Prof. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Gökhan EŞEL, Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

V. Doğan GÜNAY, Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Dilbilim Bölümü.

Murat KALELİOĞLU, Dr. Öğr. Üyesi, Mardin Artuklu Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu.

Erol KARCI, Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Cengiz KARTIN, Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Selahattin KAYMAKCI, Prof. Dr., Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı.

Cengiz KESKİN, Dr., Kırklareli Üniversitesi, Yazı İşleri ve Arşiv Şube Müdürlüğü.

Mustafa MALHUT, Öğr. Gör. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi.



Kenan OLGUN, Prof. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, İnsan Ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Tarih Bölümü.

Süleyman ÖCAL, Dr. Öğr. Üyesi, Giresun Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Selma PEHLİVAN, Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Mustafa SARI, Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Özcan TATAR, Dr. Öğr. Üyesi, Fırat Üniversitesi, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Tarih Bölümü.

Vedat TURGUT, Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Vural TÜNKLER, Doç. Dr., Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı.

Hakan TÜRKKAN, Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Süleyman UYGUN, Doç. Dr., Ordu Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Serkan YAZICI, Prof. Dr., Sinop Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Behçet Kemal YEŞİLBURSA, Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

M. Serhan YÜCEL, Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.



Özgeçmiş

Prof. Dr. Süleyman Büyükkarcı'nın Hayatı ve Eserleri

Hazırlayan: Emrah Maral*

Türkiye’de Azınlık ve Yabancı Okulları sahasında en yetkin isimlerden birisi olan Prof. Dr. Süleyman Büyükkarcı, 25 Şubat 1947 yılında Karaman-Ayrancı Divle köyünde doğdu. İlköğrenimini adı geçen köyde, orta ve lise öğrenimini Konya-Ereğli’de tamamladı. 1972’de Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 1987-1989 yılları arasında Selçuk Üniversitesi’nde, Prof. Dr. Ekrem Memiş’in danışmanlığında başladığı Yüksek Lisans eğitimini, “M.Ö. 2. Binyıl Karadeniz Bölgesi Kavimlerinden Kaşkaların Tarihi” adlı teziyle başarı ile tamamladı. 1990-1994 yılları arasında Selçuk Üniversitesi’nde “İstanbul Sankt Georg Avusturya Okullarının Türk Eğitim Sistemine Etkisi” adlı tezi ile “Doktor” unvanını elde etti. 1998 yılında “Doçent” unvanını elde eden Büyükkarcı, 2004 yılında da “Profesör” oldu.

Lisans eğitimi sırasında, Prof. Dr. Mustafa Akdağ’dan Devrim Tarihi, Öğretim Üyesi Hıfzırrahman Raşit Öymen’den, Pedagoji, Wilfried Buchta’dan, Alman Edebiyatı, Dr. Heinz Kristinusdan Alman Dili ve Grameri, Prof. Dr. Doğan Aksan’dan, Dilbilim, Prof. Dr. Yaşar Önen’den, Etimoloji, Dr. Joseh Ackermann’dan Alman Coğrafyası, Prof. Dr. Nevin Selen’den, Fonetik, Dr. Cemil Ziya Şambey’den çeviri, Prof. Dr. Samim Sinanoğlu’ndan da Latince derslerini almıştır. Doktora eğitimi sırasında gösterdiği gayret ile Prof. Dr. Nejat Göyünç hocanın dikkatini çekmiş ve İstanbul Sankt Georg Avusturya ve Alman Liselerini çalışmasını tavsiye etmiştir. Prof. Dr. Mustafa Ergün, Yahya Akgüz, Ali Güler adlı hocalar da, Büyükkarcı’ya Azınlık ve Yabancı Okullar konusunda eserler meydana getirmesi için tavsiyelerde bulunmuşlardı.

Prof. Dr. Süleyman Büyükkarcı, 1975-1976 yılları arasında Konya Ereğli Cumhuriyet Lisesinde Kurucu Müdür olarak görev yaptı. 1980-1982 yıllarında, Konya Selçuk Eğitim Enstitüsü’nde, 1982-1983 yılları arasında da, Selçuk Yüksek Öğretmen Okulunda Öğretim Görevlisi

* Arş. Gör., Sinop Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye, emamal@sinop.edu.tr.

olarak çalıştı. Burada, Yabancı Diller Bölüm Başkanlığı yaptı. Bu tarihten sonra 20 Temmuz 1982 yılında alınan bir kararname ile Selçuk Yüksek Öğretmen Okulunun, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesine dönüştürülmesine karar verilmiştir. Bu dönüşüm sonrası Büyükkarcı, görevine Öğretim Görevlisi olarak devam etti. 1986-2007 yılları arasında Konya Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı başkanı olarak görev yaptı. Burada görev yaparken Selçuk Üniversitesini temsilen Goethe Enstitüsü'nün davetlisi olarak Almanya-Münih'e gitti. Münih'te Alman okul öncesinden başlayarak üniversite dâhil olmak üzere çeşitli eğitimsel incelemelerde bulunmuş ve Öğretim Yöntemleri konusunda eğitim almıştır. 2011 tarihinde Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ndeki görevinden kendi isteğiyle emekliye ayrılmıştır.

Büyükkarcı, 2014 yılında, Sinop Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Kurucu Üyesi olarak tekrar göreve başladı. 2014 yılından itibaren, Dekan Yardımcılığı, Tarih Bölüm Başkanlığı ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Anabilim Dalı Başkanlığı gibi idari görevlerde bulundu

Kendi alanında yetkin bir bilim insanı olan Prof. Dr. Süleyman Büyükkarcı, Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Milli Eğitim Talim ve Terbiye Dairesi Arşivi ve Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü Arşivlerinde, Amerikan, İngiliz, Fransız, Ermeni ve İtalyan Okullarıyla ilgili olarak bilgi ve belgeler ışığında birçok çalışmalar yapmıştır. Büyükkarcı, Azınlık ve Yabancı Okulları konularında 9 adet kitap yayınladı. Ayrıca bu konular doğrultusunda çokça makale ve bildiri yayınladı. Öğretim üyesi olarak bu güne kadar 30 dan fazla yüksek lisans tezinin danışmanlık görevini yürüttü.

İleri derecede İngilizce ve Almanca bilmektedir. Evli ve üç çocuk babasıdır.

Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyetinde bulunan Azınlık ve yabancı okulları üzerine çok kıymetli çalışmaları bulunan Prof. Dr. Süleyman Büyükkarcı'nın bilimsel çalışmaları şu şekildedir. İstanbul Sankt Georg Avusturya Lisesi (1995), Osmanlı Devleti ve Cumhuriyet Türkiye'sinde Yabancı Okullar (1996), İstanbul Alman Lisesi (2000), İstanbul Rum Okulları (2002), 1863 Nizamnamesi Işığında Ermeni Meselesi (2002), Türkiye'de Amerikan Okulları (2002), İstanbul Ermeni

Okulları (2003), Türkiye'de Rum Okulları (2003), Van Tarihi ve Kürtler (2015).

Cumhuriyet Döneminde Yaygın Eğitim (1996), Türkiye'de Fransız Okulları (2003), Türkiye'de Amerikan Okulları (2003), Türkiye'de Rum Okulları (2002), İstanbul Aramyan Uncuyan Ermeni Okulu (2002), İstanbul Bezciyan Ermeni Okulu (2002), Fransız Okulları Üzerine Bir Araştırma II (2001), Tanzimat Dönemi Eğitim Sistemi (2002), Fener Patrikhanesi ve Ruhban Okulu (2004), Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Yabancı Okullar (2000), İngiliz Okulları ve Tarihi Gelişimi (1999), Osmanlı Devleti'nde Ermeni Meselesi (1998), Türkiye'deki Avusturya Okullarında Eğitim (2000), Türkiye'de İngiliz Okulları (2000), Türkiye'de İtalyan Okullarının Tarihçesi, Osmanlı Devleti'nde İran Okulları.

Anı

Prof. Dr. Süleyman Büyükkarcı ve Ben

Ekrem Memiş*

Prof. Dr. Süleyman Büyükkarcı ile 36 yıldan beri tanışıyoruz. Dostluğumuz ve arkadaşlığımız 1985 yılında başladı aslında. Ben, 1983 yılında Ankara Üniversitesi'nde Eskiçağ Tarihi Bilim Dalı'nda Doktora Tezimi tamamlayıp "Doktor" unvanını alır almaz, kapağı üniversiteye atmak istedim. Fakat o zamanlar şimdiki gibi yüzlerce üniversite yoktu. Kendime bir üniversite bulamazsam Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde Tarih Öğretmeni olarak üç buçuk yıldan beri yapmakta olduğum vazifemi sürdürecektim. Düşünsenize ortaöğretimde çalışan Doktoralı bir öğretmen. Size çok garip gelebilir ama ne yazık ki, gerçek buydu.

Kendime çalışabileceğim uygun bir üniversite bulmalıydım. Büyük kentlerin dışında, özellikle taşrada birkaç üniversite daha açılmıştı. Bunlardan biri de Konya Selçuk Üniversitesi idi. Fakat o arada ilginç bir şey oldu. Ankara'da yeni kurulmuş olan Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı için Araştırma Görevlisi ilanı verildi. Bu sınava girdim ve kazandım. Burada yaklaşık bir buçuk yıl Dr. Araştırma Görevlisi olarak çalıştım. Aslında amacım bir an önce Yardımcı Doçent kadrosuna atanmaktı. Ama her nedense Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), büyük kentlerdeki üniversitelere kadro tahsis etme konusuna oldukça cimri davranıyordu. Bu yüzden Selçuk Üniversitesi ve Uludağ Üniversitesi Rektörlüklerine beni Yardımcı Doçent olarak kadrolarına dahil etmeleri için ayrıntılı birer dilekçe yazdım. Uludağ Üniversitesi, kadromuz yok cevabını verdi. Selçuk Üniversitesi ise beni kadrosuna dahil etme konusunda olumlu bir yaklaşım sergiledi. İlane çıktılar, başvurumu yaptım ve yapılan sınavlarda başarılı buldular. Bilimsel çalışmalarım hakkında yazılan raporlar da olumlu olunca, beni 17 Nisan 1985 tarihinde Eğitim Fakültesi Tarih Bölümü'ne Yardımcı Doçent olarak atadılar. Bölümdeki tek Yardımcı Doçent bendim. Diğer arkadaşların tümü Öğretim Görevlisi idi ve hemen hemen hiçbirinin Yüksek Lisans diploması bile yoktu. Bu arkadaşların ortak özelliği,

* Prof. Dr., Sinop Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı Başkanı, ORCID: 0000-0001-5283-518X, ememis2010@hotmail.com.

tecrübeli birer eğitimci ve hatta yönetici olmaları idi. Neredeyse tamamına yakını Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda yıllarca öğretmenlik ve müdürlük yapmışlardı. Çalıştıkları kurum aslında öğretmen yetiştiren bir kurumdu ve adı önce Konya Selçuk Eğitim Enstitüsü, ardından da Konya Yüksek Öğretmen Okulu olmuştu. 12 Eylül 1980 Darbesi'nden sonra 4 Kasım 1981 tarihinde çıkarılan 2547 Sayılı YÖK Kanunu çerçevesinde Konya'da kurulan Selçuk Üniversitesi, bu eğitim kurumunu da bünyesine almış ve adını da Eğitim Fakültesi olarak değiştirmişti. Daha önce Konya Selçuk Eğitim Enstitüsü ve ardından Konya Yüksek Öğretmen Okulu'nda çalışan yüzlerce öğretmen, birdenbire kendilerini üniversite bünyesinde bulmuşlar ve her biri Öğretim Görevlisi kadrosuna atanmışlardı. Fakat ortada bir sorun vardı. Bu arkadaşların çoğunun hiçbir bilimsel çalışması yoktu. Halbuki atandıkları kadroda görevlerini sürdürebilmeleri için, hiç değilse Yüksek Lisans yapmaları şart koşulmuştu. Aksi takdirde, yaşları da kemale erdiği için ya emekli olacaklar ya da YÖK'ün şartlarını yerine getireceklerdi. Üçüncü bir seçenek ne yazık ki yoktu.

1986 yılı Mayıs döneminde ilk kez girdiğim Doçentlik Merkezi Yabancı Dil Sınavı'nda üstün bir başarı gösterdikten sonra hemen Doçentlik Bilim Sınavı'na başvurduğum ve onu da başararak 1987 yılında Eskiçağ Tarihi Doçenti oldum. Henüz daha 30 yaşında genç bir Doçent olarak özgüvenim çok yüksekti. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde yavaş yavaş Yüksek Lisans programları açılmaya başlanmıştı. Yüksek Lisans yapmak isteyen Öğretim Görevlileri bu programlara müracaat etmeye başladılar. Ancak bazı hocalarımızın Konya dışındaki üniversitelere gitmeleri gerekiyordu. Çünkü onların sahasında yeterli öğretim üyesi yoktu ve bu yüzden de Yüksek Lisans Programı açılmıyordu. Yüksek Lisans yapmak isteyip de Konya dışına gitmek zorunda kalan hocalardan biri de Süleyman Büyükkarcı idi. O da benim gibi Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi mezunu idi. Ancak o, Tarih Bölümü mezunu değil, Alman Dili ve Edebiyatı mezunu idi. Yani sizin anlayacağınız Süleyman Büyükkarcı, aslında bir dilci idi. Selçuk Eğitim Enstitüsü'ne atanmadan önce yurdun değişik yörelerinde Almanca öğretmenliği ve müdürlük gibi görevleri başarıyla ifa etmişti. Şimdi ise Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölüm Başkanı olarak görev yapıyordu. Koskoca bir bölüm başkanının lisans diploması ile bu görevi sürdürmesi yakışık almazdı.

Yüksek Lisans eğitimi için Ankara'ya gidip gelmeye başladı. Fakat bu yolculuklar son derece zahmetli ve yorucu geçiyordu. Üstelik Konya'da Bölüm Başkanı ve Öğretim Görevlisi olarak üstlendiği sorumlulukları da yerine getirmek zorundaydı. Gerçekten çok zor durumdaydı ve ne yapacağını bilemiyordu.

Doç. Dr. Ekrem Memiş olarak ben hem Süleyman Büyükkarcı hocama hem de şimdi hayatta olmayan Durmuş Yılmaz isimli arkadaşımıza bir öneride bulundum. Durmuş Yılmaz, Fransızca hocasıydı. Süleyman BÜYÜKKARCI ise yukarıda da belirttiğim gibi Almanca hocasıydı. Önerim şuydu: "Eskiçağ Tarihi Bilim Dalı'nda ve benim danışmanlığım altında Yüksek Lisans yapmak ister misiniz?" Önce şaşırıldılar. Sonra, "Filologdan tarihçi olur mu?" dediler. Ben dedim ki: "Neden olmasın? Eskiçağ Tarihi hakkında yazılan kitap ve makalelerin çoğu zaten yabancı dillerde kaleme alınmış. Her ikinizin de dili var. Bu aslında bir avantaj sizin için. Ama daha önce Tarih alanına intibak edebilmeniz için okumanız gereken yığına kitap ve makale var. Üstelik bunların çoğu Türkçe. Var mısınız?" dedim. "Varız hocam" dediler. "Ne gerekiyorsa yapacağız. Yeter ki, bizi Ankara'ya gidip gelmekten kurtarın!"

İşte böyle başladı Süleyman Büyükkarcı ve Durmuş Yılmaz'la olan maceramız. Fakat Süleyman Büyükkarcı'nın bir problemi daha vardı. Çok sigara içiyordu. Günde en az 3 paket sigara içtiğine ben şahidim. Yabancı Diller Bölümü'nü her ziyaret ettiğimde, hocaların oturduğu oda sigara dumanından görünmüyordu. Halbuki ben hiç sigara kullanmıyordum ve sigara içenlere karşı da mesafeli davranıyordum. Çünkü benim için sağlığım her şeyin önünde geliyordu. Süleyman Büyükkarcı'ya dedim ki: "Benimle çalışmak istiyorsan, sigarayı kesinlikle bırakmalısın. Çünkü ben sigara içen biriyle çalışmam".

Şimdi diyeceksiniz ki; "Süleyman Hoca gibi sigara tiryakisi olan bir adam, sigarayı bıraktı mı?". "Evet, bıraktı". Aslında ben ona iyilik ettim. Çünkü hem cebini hem de sağlığını korumuş oldum bu davranışımla. Demek oluyor ki, 1987 yılından beri Süleyman Büyükkarcı sigara içmiyor. Belki de 75 yaşındaki hocamızın çok daha dinç görünmesinin önde gelen sebeplerinden biri, 35 yıldan beri sigara içmemesi olabilir.

Süleyman BÜYÜKKARCI ve Durmuş Yılmaz'a okumaları gereken kitapların neler olduğunu gösteren bir liste yaptım. Listede yüzden fazla kitap vardı. Cepleri epeyce yanacak gibi görünüyordu. Fakat onlar hiç

şikâyetçi olmadılar. Bulduklarını satın aldılar. Baskısı tükenmiş olan kitapların fotokopisini çektirdiler. Bu arada vermiş olduğum Yüksek Lisans derslerini de iştahlı bir şekilde ve hiç aksatmadan takip ettiler. Doğrusunu söylemek gerekirse, öğrencilerim çok çalışkandı ve bir dediğimi iki etmiyorlardı. Ödevlerini aksatmadan ve titizlikle yapıyorlar, yabancı kitaplardan yaptıkları çevirileri kontrol etmem için neredeyse her gün kapımı aşındırıyorlardı.

Ders aşamasını başarıyla tamamladılar. Sıra tez konularını belirlemeye gelmişti. Tez konularını belirlerken, bildikleri yabancı dilleri dikkate aldım. Süleyman Büyükkarcı'ya "MÖ. 2. Binyıl Karadeniz Bölgesi Kavimlerinden Gaşkalar'ın Tarihi"; Durmuş Yılmaz'a ise "Ugarit Memleketinin Tarihi" konularını verdim. Süleyman Büyükkarcı'nın yararlanacağı kitap ve makaleler ağırlıklı olarak Almanca idi. Hoca da zaten Alman Dili ve Edebiyatı mezunu idi. Dolayısıyla yararlanacağı eserlerin genellikle Almanca olması, onun için bir avantajdı. Durmuş YILMAZ'ın çalıştığı tez konusu ile ilgili kaynakların önemli bir kısmı ise Fransızca olarak kaleme alınmıştı. O da aslında Fransızca hocası idi. Dolayısıyla bu da onun için bir avantajdı. Üstelik her ikisinin İngilizce'si de vardı. Bana göre, her ikisi de iyi ve doyurucu birer çalışma gerçekleştireceklerdi. En azından ben öyle düşünüyordum.

Nitekim her ikisi de 1 yıllık yoğun bir çalışmanın sonunda tezlerini tamamladılar. O günün şartlarında her iki tez çalışması da mükemmel görünüyordu. Öğrencilerim de ben de çok mutlu olmuştuk. Çünkü emeklerimiz boşa gitmemişti. Ben, kendi hesabıma bu işten kazançlı çıkmıştım. Çünkü iki dil hocasından kısa süre içerisinde iki tarihçi yaratmıştım. Dil bilen iki tarihçi. Eskiçağ Tarihi sahasında yabancı dil bilmeyenlere ve yabancı dillerde yazılmış eserlerden yararlanamayanlara hayat hakkı yoktur. Bu açıdan düşünüldüğünde Eskiçağ Tarihi çalışmalarına katkı sağlayacak, son derece çalışkan iki neferim vardı. Bu iştahları böyle devam ederse, onlara Doktora Programı da açabilirdim. Fakat ne yazık ki, işler umduğumuz gibi gitmedi. Çünkü ben Doçent unvanını taşıyordum ve bölümümüze Elâzığ Fırat Üniversitesi'nden Zekeriya Kitapçı adlı bir şahıs Profesör olarak atanmıştı. Doğal olarak adı geçen şahsın taşıdığı akademik unvan benden yukarıda olduğu için yönetmelik gereği Bölüm Başkanı olmuştu. Prof. Dr. Zekeriya Kitapçı o sıralarda 50'li yaşlarda idi ve astığı astık

kestiği kestik bir görüntü sergiliyordu. Üstüne vazife olmayan konulara bile müdahale etme gereği duyuyordu. Üstelik bu şahıs gerçek bir tarihçi bile değildi. İslam Enstitüsü'nden mezun olmuş ve bir şekilde Ortaçağ Tarihi sahasında Yüksek Lisans ve Doktora yaptırılmış, Devlet Planlama Teşkilatı'nda da bir süre çalıştıktan sonra üniversiteye geçiş yapmış ve İslam Tarihi hocası olmuştu.

Bölümdeki arkadaşlar beni mumla aramaya başlamışlardı ama ne yazık ki, bu artık mümkün değildi. Profesör varken, Doçent'ten Bölüm Başkanı olmazdı. Bu, yasalara da yönetmeliklere de uymazdı. Sonra ne oldu, biliyor musunuz? Bu adam, Süleyman Büyükkarcı ve Durmuş Yılmaz'ın Eskiçağ Tarihi Bilim Dalı'nda Doktora yapmalarına mâni oldu. Çünkü Bölüm Başkanı olarak nihai karar verme hakkı ona aitti ve o da bu hakkını istediği biçimde kullanıyordu. Bizimkiler gerçekten zor durumdaydılar. Bereket versin ki, o sıralarda üniversitemizin Fen-Edebiyat Fakültesi'nde görev yapan ve aslında Malatya İnönü Üniversitesi'nden Konya'ya sürgün olarak gönderilen rahmetli Prof. Dr. Nejat Göyünç hoca onlara yol gösterdi, ellerinden tuttu. Prof. Dr. Nejat Göyünç, mekânı cennet olsun, gerçekten çok değerli bir akademisyendi. Herkese yol gösterirdi. Bizimkilere de yol gösterdi. Onları Türkiye Cumhuriyeti Tarihi alanında Doktora yapmaya ikna etti.

Süleyman Büyükkarcı'nın Doktora Tez konusu "İstanbul Sankt Georg Avusturya Lisesi" idi. Böylece o, Türkiye'deki yabancı okullar üzerine ilk çalışmasını gerçekleştirdi. Daha sonra Türkiye'deki Rum Okulları, Ermeni Okulları ve Amerikan Okulları üzerine son derece hacımlı ve malzemesi bol kitaplar yayınladı. Aslında o, Cumhuriyet Tarihi alanında Doktora'ya başlarken, ileride yayınları çok aranan bir Eğitim Tarihçisi olacağını belki de hesaba bile katmamıştı. Ama sonuç itibarıyla o, artık Türkiye'nin yetiştirdiği önde gelen Eğitim Tarihçilerinden biri olmuştu. Zaten Doçentlik unvanını da Eğitim Tarihi alanında aldı. Daha sonra da Cumhuriyet Tarihi Profesörü olarak Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde uzun yıllar hizmet etti, kendisine verilen idari ve akademik görevleri en iyi şekilde yerine getirdi.

Ben, Selçuk Üniversitesi'nde Tarih Bölüm Başkanlığı, İlköğretim Bölüm Başkanlığı, Dekan Yardımcılığı ve Dekanlık gibi görevlerde bulunduktan ve yaklaşık 20 yılımı Konya'da harcadıktan sonra 2004 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi'ne geçiş yaptım ve orada da yıllarca

Tarih Bölüm Başkanlığı görevini yürüttüm. 2013 yılında da Sinop Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölüm Başkanlığı görevine getirildim. Aslında ben Sinop'a geldiğimde henüz ortada Tarih Bölümü yoktu. Tarih Bölümü'nün kurucusu benim. Bölüm Başkanı olarak akademik kadroyu güçlendirmem gerekiyordu. Bu cümleden olmak üzere, Tarihin bütün dallarından hocalar buldum ve atanmalarını sağladım.

Sinop Üniversitesi yeni kurulan üniversitelerden biriydi. 2007 yılında kurulmuştu. Devlet, yeni kurulan üniversitelere hoca temin edebilmek için, 67 yaşında emekliye ayrılmış hocaların 72 yaşına kadar yeni kurulan üniversitelerde görev yapabileceklerine ilişkin bir yasa çıkarmıştı. Bu yasaya istinaden 2014 yılında İstanbul'da emeklilik hayatının tadını çıkarmaya çalışan Süleyman Büyükkarcı hocamızı Sinop'a davet ettim. "Gel, eskiden olduğu gibi omuz omuza verip, yine birlikte çalışalım" dedim. Sağ olsun beni kırmadı ve tası tarağı toplayıp Sinop'a geldi. Gücümüze güç kattı. Bir süre sonra Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle taşra üniversitelerinde çalışan hocaların emeklilik yaş sınırı 75'e yükseltildi. Bu bizim açımızdan daha da iyi oldu. 8 yılı aşkın bir süredir hocamızla birlikte çalışıyoruz. İyi günlerimiz oldu ama pek çok sıkıntıya da birlikte göğüs gerdik. 41 yıllık eğitim hayatımda en çok güvendiğim arkadaşlarımdan biri olmayı sonuna kadar hak etti Süleyman Büyükkarcı.

Şimdi yaş haddinden dolayı emekliye ayrılıyor sevgili hocamız. Ama ne olursa olsun, bu 8 yıl içerisinde Sinop Üniversitesi'ne çok şeyler kattı o. Öğrencileri tarafından da çok sevildi. Yazdığı kitap ve makalelerle Eğitim Tarihi sahasına önemli katkılar sağlayan hocamız, daha hayattayken ölümsüzleşti zaten. Kendisini her daim güzel duygularla hatırlayacağımızı bilmesini isteriz ve emeklilik hayatında da kendisine sağlıklı günler ve başarılar dileriz.